

C. A. Jensens kopier i Odense. I 1738 synes der ikke at have hersket tvivl om, hvem alle portrætterne forestillede; men denne viden er beklageligvis gået i glemme i de følgende århundreder, hvor inventarierne kun navngiver enkelte portrætter og ellers blot oplyser f. eks. »Tyve og to Portraiter i Ramme, smaa og store« (1793-inventariet). Det er dog lykkedes Schepelern at identificere 13 af 14 mandspotrætter og 10 af 25 kvindepotrætter.

Schepelerns bog falder klart i 2 dele. I den første, *indledning*, skildrer han klostrets historie og opridses baggrunden og traditionen for de protestantiske jomfruklostre i Danmark. Måske er hans fremstilling lidt for unuanceret, men det er sikkert rigtigt at trække en af linjerne tilbage til Leonora Christina, hvis beskedne hofholdning i Maribo peger frem mod de senere frøkenklostre. Endelig redegør forfatteren særligt for omstændighederne vedrørende afleveringerne til Frederiksborg i slutningen af 1830-erne. I den anden del, *kataloget*, fremlægger han sine egentlige undersøgelser af og kommentarer til hvert enkelt maleri. Beskrivelserne og analyserne er skoleeksempler på den metode, som anvendes på Frederiksborgmuseet, og følger nøje det skema, som Otto Andrup har opstillet.¹

Portrætterne er karakteristiske for dansk portrætmaleri fra slutningen af 1500-tallet til begyndelsen af 1700-tallet, og de er »målt med en hjemlig målestok . . . i det hele (af) en ret god kvalitet« (s. 49). Det bedste af de bevarede billeder er uden tvivl portrættet af klostrets stifterinde Karen Brahe. Med god grund er det da også dette maleri, som bringes på bogomslaget. »Portrætsamlingen i Odense adelige Jomfrukloster« slutter værdigt op i rækken af undersøgelser af portrætsamlinger på danske herregårde og klostre — jeg tænker her først og fremmest på Otto Andrups kataloger over malerierne på Gaunø, Vemmetofte og Gisselfeldt. Man må håbe, at Frederiksborgmuseet fortsat inspirerer medarbejdernes ikonografiske studier. Både Povl Ellers »Adam Oehlenschläger portrætter« fra 1958 og nu Schepelerns bog giver gode løfter for fremtidige publikationer af lignende karakter.

Kirsten-Elizabeth Jessen.

Systematiserende, ræsonnerende og udvælgende bibliografier er et kærkomment hjælpemiddel for historikerne. Ogsaa andre end tyske historikere bør da være *Günther Franz* tak skyldige for at

¹ O. Andrup, bl. a. »Über die Arbeit der ikonographischen Kommission«, 1932, og »La Terminologie de l'étendue du portrait adoptée par le VIIe congrès international des sciences historiques à Varsovie 1933«.

han har ladet sin i 1951 udsendte *Deutsche Bücherkunde* efterfølge af en *Bücherkunde zur Weltgeschichte vom Untergang des römischen Weltreiches bis zur Gegenwart* (1956). Begge er udkommet paa det højt ansete R. Oldenbourg Verlag. Det sidste værk er tilegnet forlagets nuværende leder Wilhelm Oldenbourg i anledning af hans 80 aars fødselsdag i 1955. Günther Franz har til det først nævnte værk overført den i Dahlmann-Waitz »Quellenkunde der deutsche Geschichte« anvendte systematik. Han har i det omfang, det var praktisk muligt, ogsaa bragt denne i anvendelse i »Bücherkunde zur Weltgeschichte«. Ikke færre end 20 tyske historikere har medvirket ved dette sidste værk. Blandt disse maa særlig nævnes den ene af redaktorerne af *Historische Zeitschrift*, Walther Kienast, der paa forbilledlig vis har udarbejdet afsnittet om engelsk middelalderhistorie. Saa langt medarbejdernes indsigt har rakt, og hvor det drejer sig om særlig betydningsfulde værker, er tilføjet en kort orientering. Enkelte helt moderne værker er ogsaa saaledes markerede og placerede. Det gælder bl. a. Fernand Braudels store værk »La méditerranée et le monde méditerranéen à l'époque de Philippe II« (1949). En følge af, at Tysklands historie allerede var dækket af »Deutsche Bücherkunde« er at afsnittet herom her er holdt i knap form. Det forudsætter, som forf. selv gør opmærksom paa i sit forord, at man benytter dette. Om end »Bücherkunde zur Weltgeschichte« ogsaa er beregnet til brug for andre historikere end tyske, er der dog et punkt, hvor det tyske element synes mig vel fremherskende. Det drejer sig om det efter stor maalestok medtagne udvalg af tyske samlingsværker. Man kan let faa indtryk af, at man fra tysk side her har ydet det overordentlige. Dette er næppe tilfældet, hvis man sammenligner med, hvad der er fremkommet fra fransk og engelsk side. Endelig har Günther Franz gjort en heroisk anstrengelse for ogsaa at medtage historisk litteratur, der behandler andre verdensdele end den europæiske. Af bogens i alt 480 sider er 304 viet Europa. Af de resterende optager U.S.A. og Canada 36 sider. Dette maa vel siges at være en knap tilmaalt plads. Et forfatterregister og et kort »Lande, Städte und Völkerregister, bidrager til at gøre denne fortræffelige haandbog let haandterlig.

Astrid Friis.

I 1959 var der gået 100 år, siden det af Heinrich von Sybel grundlagte »Historische Zeitschrift« begyndte at udkomme. Naturligt nok har forlaget, R. Oldenbourg, villet markere begivenheden. Det er sket ved et af den nuværende redaktør *Theodor Schieder*,